

Sygn. akt III Ca 419/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Marcin Rak (spr.)

SR (del.) Miłosz Dubiel

Protokolant Małgorzata Gorczyńska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G.
przeciwko M. J.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt I C 439/16

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Miłosz Dubiel SSO Tomasz Pawlik SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 419/17**

UZASADNIENIE

Powodowy fundusz inwestycyjny domagał się zasądzenia od pozwanej 12.035,34 zł z odsetkami i kosztami procesu. Dochodzona pozwem należność stanowiła nabytą przez powoda w drodze cesji wierzytelność z tytułu niewykonania przez pozwaną umowy kredytu. Dochodzoną pozwem należność obejmowała kapitał w kwocie 6.211,43 zł, skapitalizowane odsetki w kwocie 5.568,91 zł oraz koszty związane z udzieleniem kredytu i jego windykacją przez pierwotnego wierzyciela.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 4 lutego 2016 roku roszczenie powoda zostało uwzględnione w całości.

W sprzeczności od tego nakazu pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania. Zarzuciła, że roszczenie nie zostało wykazane tak co do zasady jak i wysokości a nadto, że uległo przedawnieniu.

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 2.417 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że w dniu 25 lutego 2009 roku pozwana zawarła z pierwotnym wierzycielem będącym bankiem umowę pożyczki gotówkowej w kwocie 8.323,49 zł. Wobec niewywiązania się z warunków umowy wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny w dniu 21 czerwca 2011 roku. Wnioskiem z dnia 9 maja 2012 roku pierwotny wierzyciel wniósł o nadanie klauzuli wykonalności temu tytułowi. Wniosek został uwzględniony postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 21 maja 2012 roku. Pierwotny wierzyciel na podstawie tego tytułu wykonawczego wszczął 16 lipca 2012 roku egzekucję, która została umorzona jako częściowo bezskuteczna w dniu 28 maja 2013 roku. Umową przelewu wierzytelności z dnia 29 lipca 2013 roku bank przelał na rzecz powoda wierzytelność wynikającą z umowy objętej wskazanym wyżej bankowym tytułem egzekucyjnym.

Uwzględniając te ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy ocenił, że pozwana zawarła z pierwotnym wierzycielem umowę pożyczki, która nie została w pełni spłacona przez pozwaną. Powód wykazał również, że nabył wierzytelność wynikającą z tej umowy.

Oceniając podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia Sąd Rejonowy odwołał się do normy art. 117§1 k.c. i wskazał, że zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W rozpoznawanej sprawie dniem wymagalności roszczenia był co najmniej dzień 21 czerwca 2011 roku, kiedy to pierwotny wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny.

Dalej ocenił, że zgodnie z art. 118 k.c. objęte pozwem roszczenie jako wywodzone z czynności podjętej przez bank z osobą nie będącej przedsiębiorcą, wynosiło 3 lata.

Sąd Rejonowy rozważył, czy stosownie do treści art. 123§1 pkt 1 k.c. doszło do przerwy biegu przedawnienia roszczenia na skutek czynności podjętej przed sądem w celu dochodzenia roszczenia. W tym aspekcie odwołał się do poglądów wyrażonych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 roku, sygn. akt II CSK 196/14 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 roku wydanej w sprawie III CZP 29/16. Wskazał, że zgodnie z tym stanowiskiem zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu, przerywa bieg przedawnienia roszczenia stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c., jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. Jednakże w razie cesji wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym nie będący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia wynikającą z wszczęcia egzekucji na podstawie tego tytułu. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są bowiem wyłącznie z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu i w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności.

Zatem według Sądu Rejonowego sporne roszczenie było przedawnione a powołanie się na zarzut przedawnienia przez pozwaną nie stanowiło nadużycia prawa w rozumieniu art. 5 k.c. Wskazał tu Sąd Rejonowy, że powód był profesjonalistą zawodowo trudniącym się obrotem wierzytelnościami, a jego poprzednik udzielaniem pożyczek i kredytów. Jako podmioty profesjonalne strony umowy cesji znały ryzyko wiążące się ze sprzedażą wierzytelności, stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym i zapewne ryzyko to zostało skalkulowane i należycie wycenione.

Wobec skuteczności podniesionego zarzutu przedawnienia Sąd Rejonowy oddalił powództwo o kosztach orzekając na zasadzie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając rozstrzygnięcie w całości i zarzucając:

- naruszenie art. 123§1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124§1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą w uznaniu, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego na wniosek poprzedniego wierzyciela oraz umorzenie postępowania egzekucyjnego ze względu na jego bezskuteczność nie przerywa biegu przedawnienia wobec nowego wierzyciela,

- art. 117 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu,
- nierozpoznanie istoty sprawy.

Formułując te zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy nie był sporny w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia. Z niekwestionowanych, a tym samym wiążących w postępowaniu odwoławczym ustaleń faktycznych podzielanych tym samym przez Sąd Okręgowy wynikało, że pozwana zawarła w dniu 25 lutego 2009 roku, z pierwotnym wierzycielem będącym bankiem, umowę pożyczki, która została postawiona w stan wymagalności najpóźniej z dniem 21 czerwca 2011 roku kiedy to wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który na wniosek z dnia 9 maja 2012 roku został opatrzony klauzulą wykonalności mocą postanowienia sądu z 21 maja 2011 roku. Następnie w dniu 16 lipca 2012 roku wszczęta została sądowa egzekucja należności objętych tym tytułem na wniosek i rzecz wskazanego w nim wierzyciela. Egzekucja ta została umorzona jako częściowo bezskuteczna w dniu 28 maja 2013 roku. Umową przelewu wierzytelności z dnia 29 lipca 2013 roku bank przelał na rzecz powoda wierzytelność wynikającą z umowy objętej wskazanym wyżej bankowym tytułem egzekucyjnym. Pozew w sprawie niniejszej złożony został w dniu 8 lipca 2015 roku.

Oceniając zasadność podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, w tym rozważając czy doszło do jego skutecznego przerwania względem powódki Sąd Okręgowy miał na względzie, że zgodnie z art. 123§1 pkt. 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Powszechnie w orzecznictwie przyjmuje się, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wniosek o wszczęcie na tej podstawie postępowania egzekucyjnego, jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń, przerywa bieg przedawnienia. Bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia umorzenia postępowania egzekucyjnego przez komornika (art. 124§2 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie rozważenia wymagało, czy opisany skutek zajdzie także w stosunku do nabywcy wierzytelności stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym.

W tym aspekcie zaznaczenia wymaga, że zgodnie z art. 509§2 k.c. wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa. Co do zasady nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta. Nie mogło jednak umknąć uwadze, że uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego było szczególnym przywilejem przyznanym wyłącznie bankom i tylko takie podmioty mogły korzystać z ułatwionej drogi dochodzenia roszczeń. Orzecznictwo przesądziło, że nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie było dopuszczalne. Cesjonariusz nie będący bankiem nie mógł się powoływać na bankowy tytuł egzekucyjny, nie mógł też kontynuować wszczętej na podstawie tego tytułu egzekucji. Tym samym musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie.

Istotnym jest także, że przerwanie biegu przedawnienia na podstawie art. 123§1 pkt 1 k.p.c. następuje, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane lub uprawnione, a więc skutek przerwania zachodzi tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach

czynności podjętej przez wierzyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145).

Pogląd ten został stanowczo podtrzymany w dalszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wobec tego uznać należało, że obecnie nie może budzić wątpliwości konkluzja, iż nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną uzyskaniem tytułu wykonawczego stanowiącego bankowy tytuł egzekucyjny opatrzony sądową klauzulą wykonalności i wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu. Skutek przerwania zachodzi bowiem tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela. Nadto wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela – banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy niebędącego bankiem. Przyjąć zatem należy, że również materialnoprawne konsekwencje wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku dotyczyć może wyłącznie tego wierzyciela, zaś nie zostanie nimi objęty nabywca wierzytelności nie będący bankiem (por. uchwał Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. akt III CZP 29/16 i z dnia 19 lutego 2014 roku, III CZP 103/14 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 5 października 2016 roku, III CZP 52/16, a także najnowszą w tym zakresie uchwałę Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2017 roku, III CZP 17/17).

Dodać wypada, że w świetle prezentowanego konsekwentnego stanowiska Sądu Najwyższego (które Sąd Okręgowy w całości podziela), uzasadnionym jest wniosek, iż dalszy tok postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego opatrzonego klauzulą wykonalności nie ma żadnego znaczenia dla skutków przerwy biegu przedawnienia względem nabywcy wierzytelności nie będącego bankiem. Decydujące znaczenie ma bowiem to, że skutek przerwy biegu przedawnienia występuje tylko w określonych granicach podmiotowych. Sąd Najwyższy podkreślał przy tym, że nabywcy wierzytelności „bankowych” powinni liczyć się z tym, że wyjątkowe uprawnienie banków do uzyskania tytułu egzekucyjnego poza sądowym postępowaniem rozpoznawczym nie może być interpretowane rozszerzająco.

Skoro zatem dochodzone pozwem roszczenie podlegało trzyletniemu przedawnieniu (art. 118 k.c. in fine), a było wymagalne najpóźniej w dniu wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego tj. 21 czerwca 2011 roku, to termin przedawnienia roszczenia powoda niewątpliwie upłynął przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie tj. przed dniem 8 lipca 2015 roku. Fakt wszczęcia przez pierwotnego wierzyciela – bank, egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, także nie przerywał biegu przedawnienia względem powoda. Roszczenie powoda w chwili wniesienia pozwu było zatem przedawnione, a zarzut podniesiony przez pozwaną okazał się skuteczny i skutkowało zasadnym oddaleniem powództwa w całości zwłaszcza, że okoliczności sprawy nie wskazywały aby skorzystanie z tego zarzutu stanowiło nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c.

Wszystkie te okoliczności Sąd Rejonowy trafnie ocenił ferując zaskarżony wyrok.

Prawidłowym było też rozstrzygnięcie o kosztach procesu, które znajdowało podstawę w art. 98 k.p.c.

Dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda. Zasadzona na rzecz pozwanej należność obejmowała wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej, odpowiedniej dla wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalonej na podstawie §2 pkt 5 w zw. z §10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800) w aktualnie obowiązującym brzmieniu.

SSR del. Miłosz Dubiel SSO Tomasz Pawlik SSO Marcin Rak